

Djuravdelningen

Bilaga till checklista - Pälsdjur

Foto: Svensk Mink

Fastställd den 23 januari 2024

Innehåll

Inledning.....	4
Päls 1. Tillstånd finns enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen.....	4
Päls 2. (B) Personalstyrkan är tillräcklig och den har lämpliga färdigheter och kunskaper samt yrkesskicklighet.....	5
Päls 3. (B) Daglig tillsyn sker av alla djur	5
Päls 4. Kravet på extra tillsyn är uppfyllt	6
Päls 5. (B) Daglig tillsyn sker av automatiska system och anordningar	7
Päls 6. Djurens hull är godtagbart.....	7
Päls 7. Djuren hålls tillfredställande rena	7
Päls 8. Kravet på att endast djur som är födda i fångenskap får födas upp eller hållas för produktion av päls följs.	8
Päls 9. (B) Sjuka/skadade djur ges nödvändig vård. Djur som behöver särskild vård kan tas omhand i särskilt utrymme.....	8
Päls 11. (B) Utrymmen för djuren är utformade och enligt gällande måttföreskrifter	9
Päls 12. Föremål och ämnen som kan skada djuren förvaras oåtkomliga för djuren	10
Päls 13. (B) Kraven på inredningens utformning avseende skaderisker etc. är uppfyllda	10
Päls 14. Djuren har tillgång till föremål som de kan sysselsätta sig med	11
Päls 16. Golv och liggytor har en jämn och plan/halksäker yta	11
Päls 17. Kraven kring brandskydd och beredskap vid elavbrott är uppfyllda	12
Förutsättningar finns för att kunna rädda djuren vid brand.	12
Godtagbar plan finns för upprätthållande av djurskydd vid elavbrott:	12
Päls 18. (B) Stallet har en luftkvalitet och ett stallklimat som är anpassat till djurslaget och djurhållningsformen.	12
Päls 19. (B) Belysning finns så att tillsyn av djuren alltid kan ske utan svårigheter	13
Päls 20. (B) Kravet på ljusinsläpp/belysning är uppfyllt	13
Päls 21. (B) Buller i stallet har godtagbar nivå och frekvens.	14
Päls 22. (B) Utfodrings- och vattensystem är utformade, dimensionerade och placerade så att de medger ett lugnt och naturligt intag av foder och vatten.	14
Päls 23. (B) Djuren ges foder som garanterar en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel.....	14
Päls 24. (B) Kraven på fri tillgång till vatten och på vattnets kvalitet är uppfyllda...	15
Päls 25. Djurutrymmen rengörs och utgödsas på ett sätt som ger en god hygien och god djurhälsa	15

Päls 26. Kraven på ströets kvalitet och användningen av strömateriäl i lyor/bolådor är uppfyllda.....	16
Päls 27. Lyorna/bolådorna samt liggytor hålls rena och torra och är anpassade efter djurslag.....	16
Päls 28. (B) Operativa ingrepp utförs på ett djurskyddsmässigt acceptabelt sätt ..	17
Päls 29. Kraven som gäller för injektioner är uppfyllda.....	17
Päls 30. (B) Hormoner och andra ämnen används endast på tillåtet sätt.	17
Päls 31. (B) Kravet på att avel inte innebär valpningssvårigheter eller annat lidande är uppfyllt.....	17
Päls 32. Vid avlivning av djur i besättningen görs detta av en person med tillräckliga kunskaper och på ett sätt som är i enlighet med regelverk (L22 + EU Reg. 1099/2009).....	18
Päls 33. (B) Mekanisk ventilerade stallar har nödventilation.	18
Päls 34. Stämmer det att inga övriga brister upptäcktes vid kontrollen?	18
Päls 35. Kravet på besök av veterinär och etolog uppfylls	19
Päls 36. Minkarnas klor inspekteras regelbundet och klippas vid behov.....	19
Päls 37. Finns det tecken på betydande nivåer av stereotypier eller annat onormalt beteende.	19
Päls 38. Finns det en åtgärdsplan som ska genomföras	20
Päls 39. Djuren är vana vid människor	20
Päls 40. Förekommer plockning av päls från levande pälsdjur	20
Päls 41. Avvänjning av djur görs i enligt med regelverk	20
Päls 42. (B) Det finns journaler över läkemedelsanvändningen för minst fem år tillbaka samt antalet dödsfall i besättningen för minst tre år tillbaka i tiden	20
Päls 43. (B) Minkarna hålls i etagebur	21
Päls 44. Hålls öppningar i etageburar stängda under tillåten period	21
Päls 45. Kravet på placering av etagebur uppfylls Kontrollen bör omfatta:	22
Päls 46. Kraven på ligghylla uppfylls.....	22
Päls 47. Infångning eller flyttning av djur sker enligt regelverket.....	22
Päls 48. Används fixeringsutrustning endast när det är nödvändigt.....	22
Päls 49. (B) Kravet på rörelsefrihet för chinchillor uppfylls.	22
Päls 50. Anläggningens utformning skyddar djur mot störningar.	23
Päls 51. Chinchillor har tillgång till sandbad	23
Päls 52. Reducerad utfodring sker i enlighet med regelverk	23
Päls 53. Kravet på hållning av minkar följs	23
Päls 54. Anläggningen är förprovad och godkänd vid slutbesiktning	23

Inledning

Denna vägledning är beslutad av Jordbruksverket och ger information om hur bestämmelserna som rör djurens välfärd bör kontrolleras. Dokumentet ger också vägledning i hur föreskrifterna bör tolkas och tillämpas i praktiken. En vägledning är dock inte juridiskt bindande och Jordbruksverket saknar möjlighet att besluta om bindande instruktioner för länsstyrelsens kontrollpersonal. Vägledningen beskriver lämpliga sätt att kontrollera att bestämmelserna följs. Det kan dock finnas andra kontrollåtgärder som också är lämpliga.

Vägledningens utformning

Vissa kontrollpunkter innehåller en mer fördjupad bakgrundsbeskrivning. Detta för att åstadkomma en mer samstämmig uppfattning om hur föreskrifterna är avsedda att tolkas och tillämpas.

Hänvisningar till författningstext anges inte i denna vägledning, utan dessa finns i stället i checklistan för djurskyddskontroller vid respektive kontrollpunkt. Checklistan kan du ladda ner från Jordbruksverkets hemsida.

Kontrollpunkterna i denna vägledning är till skillnad från kontrollpunkterna i checklistan lagda i nummerordning. Detta för att göra det lättare att hitta i vägledningen. Kontrollpunkter markerade med "(B)" ingår i baskontroll.

För kontrollpunkter markerade "I kontrollpunkten ingår grundvillkor" ska du läsa mer i aktuell Kontrollinstruktion för grundvillkorskontroller (se Jordbruksverkets hemsida).

Päls 1. Tillstånd finns enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen

Kontrollen bör omfatta:

- Om tillstånd finns avseende uppfödning av pälsdjur.
- Om det finns ett tillstånd så kontrollera att villkoren för tillståndet är uppfyllda.
- Om tillstånd inte redan finns, informera verksamhetsinnehavaren om kravet och lämna/skicka sedan ut en ansökningsblankett.

Om kontrollen genomförs i syfte att kontrollera om ett tillstånd kan utfärdas eller inte: Kryssa i rutan "Ja" om ett tillstånd kommer att ges och fyll i datumet för när detta är utfärdat sedan. Kryssa i rutan "Nej" om det inte kan ges ett tillstånd, och ge en motivering för varför tillstånd inte kan utfärdas.

Päls 2. (B) Personalstyrkan är tillräcklig och den har lämpliga färdigheter och kunskaper samt yrkesskicklighet

I 1 kap, 6 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:16) om uppfödning och hållande av pälsdjur finns krav på att djurhållaren och de personer som sköter djuren med godkänt resultat har genomgått en av Jordbruksverkets godkänn utbildning i uppfödning och skötsel.

Kontrollen bör omfatta:

- Att djurhållaren och personal som sköter djuren har intyg på genomgången kurs i uppfödning och skötsel med godkänt resultat.
- Om t.ex. anmärkningar på att det finns djur som har legat skadade eller döda i djurutrymmet under en längre tid förekommer bör de bakomliggande orsakerna klarläggas. I dessa fall bör det konstateras att tillräcklig personalstyrka finns tillgänglig vid så kallad obekvämt arbetstid. Djurhållaren bör också ha en planerad jourtid (möjlighet att tillkalla personal med rimlig inställetid utanför ordinarie arbetstid) om det finns skäl till att detta skulle behövas.

Om systematiska brister i tillsynen av djuren noteras trots att personalens kompetens bedöms vara tillfredsställande, kan detta tyda på att personalstyrkan i förhållande till antalet djur är otillräcklig. Ett nej i checklistan på denna punkt bör därför bli aktuellt om det finns överträdelser som indikerar på:

- Att djurhållaren/personalen uppenbarligen saknar kunskaper om djurhållning och/eller lämplighet att ansvara för djuren eller,
- Att personalstyrkan är otillräcklig vilket t.ex. kan leda till allvarliga brister i tillsyn och skötsel såsom smutsiga djurutrymmen.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 3. (B) Daglig tillsyn sker av alla djur

Kontrollen bör omfatta:

- Arbetsrutiner för daglig tillsyn (inkl. beredskap) som finns upprättade för samtliga djurkategorier.
- Ansvarsfördelningen för personalen (större anläggningar och anställd personal). Finns det rimliga möjligheter att utföra tillsynen så som den beskrivs utifrån djurhållningen i anläggningen?
- Om det finns djur som har obehandlade skador av andra djur eller från inredning och som djurhållaren/personal borde ha uppmärksammat och tagit ut ur utrymmet.

- Om tillsynen kan ske av samtliga djur utan svårigheter.

Djurhållarens tillsynsansvar omfattar en handlingsplikt, om en djurhållare har observerat ett problem men inte åtgärdar det så är tillsynen inte acceptabel.

En tydlig anvisning om hur krav på tillsyn av djur enligt 2 kap. 4 § djurskyddslagen (2018:1192) ska tolkas finns i regeringens proposition 2017/18:147 om ny djurskyddslag.

Behov av tillsyn över våra husdjur kan enligt propositionen till djurskyddslagen inte fastställas exakt, och i vart fall inte maximeras. Av propositionen framgår ingen övre gräns för hur mycket tillsynen ska ta i anspråk räknat som tid, som frekvens, eller som annan resurs. Tillsynen ska däremot utövas med kontinuitet, den ska vara grundlig, anpassas till djurhållningen, och ska framför allt stå i proportion till behovet av åtgärder (allt som behöver åtgärdas ska ägnas så mycket tid och resurs att det faktiskt bli åtgärdat).

Bristande hygien, sjuka eller skadade djur som inte omhändertas eller avlivas, trasiga inredningar och otillräckligt med strö är exempel som ofta tyder på bristande utbildning, kompetens, yrkeserfarenhet, otillräcklig personalstyrka eller bristande tillsyn i övrigt.

Vid bedömning av eventuella brister som kan bero på bristande tillsyn ska du särskilt undersöka vilka rutiner som finns för skötsel av djuren. Iaktta djuren och diskutera eventuella brister med djurhållaren. Är det du iakttagit något som djurhållaren själv uppmärksammat tidigare? Vad beror det avvikande beteendet eller skadorna hos djuren på?

Det är viktigt att tillsynen anpassas efter den djurhållning som bedrivs och att tillsynen är så noggrann att brister och missförhållanden upptäcks och undanröjs så fort som möjligt.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 4. Kravet på extra tillsyn är uppfyllt

Kontrollen bör omfatta:

- Hur kontroll/övervakning av sjuka och skadade djur samt djur som uppvisar ett avvikande beteende som kan vara tecken på ohälsa sker?
- Vilka arbetsrutiner som finns (inkl. personalbemanning) för särskild tillsyn/övervakning av nyfödda, högdräktiga djur som behöver tillsyn oftare än en gång dagligen. Diskutera med djurhållaren hur detta ordnas vid behov såväl inom som utanför ordinarie arbetstid.

Extra tillsyn är behovsstyrd, till skillnad mot daglig tillsyn som oftast sker enligt schemalagda rutiner. Behov av extra tillsyn kan uppstå när som helst på dygnet, såväl dag- kvälls- nattetid eller helger. Be djurhållaren beskriva hur extra tillsyn sköts såväl inom som utanför ordinarie arbetstid. Om det finns t.ex. möjlighet att tillkalla extra personal med rimlig inställetid.

Päls 5. (B) Daglig tillsyn sker av automatiska system och anordningar

Kontrollen bör omfatta:

- Rutiner för utförandet av den dagliga kontrollen. Hur ofta kontrolleras att t.ex. automatiska vattenkoppar, utfodringsutrustning etc. fungerar? Diskutera detta med djurhållaren och testa ett utspritt urval av vattenkoppar/nipplar för kontroll av funktion. Testa eller låt djurhållaren demonstrera test av foderautomater om sådana finns.
- Driftssäkerhet för olika system och anordningar i samtliga stall/stallavdelningar samt planering för driftavbrott. Exempel: Hur får djurhållaren vetskap om att vattensystemet är ur funktion?

Vatten- och utfodringsanordningar bör hålla en god hygienisk nivå, en bra standard och bör vara i funktionellt skick. Bristande tillsyn på automatiska foder- och vattenanordningar kan inverka negativt på djurens och djurutrymmens hygien.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor

Päls 6. Djurens hull är godtagbart

Kontrollen bör omfatta:

Hur ser djurens hull ut? För att göra en sådan bedömning kan djurägaren lyfta upp ett eller flera djur för bedömning av hull då ett avvikande hull misstänks.

Päls 7. Djuren hålls tillfredställande rena

Kontrollen bör omfattas:

- Hur ser djuren ut i pälsen?

Päls 8. Kravet på att endast djur som är födda i fångenskap får födas upp eller hållas för produktion av päls följs.

Kontrollen bör omfatta:

- Att inga vilda minkar fångas in och hålls. En vild mink är extremt aggressiv och avviker i utseende och storlek från en förädlad mink (vilda minkar är betydligt mindre till storleken).

Päls 9. (B) Sjuka/skadade djur ges nödvändig vård. Djur som behöver särskild vård kan tas omhand i särskilt utrymme.

Kontrollen bör omfatta:

- Hur sjuka och skadade djur behandlas?
- Att behandling ges till djuren som är sjuka/skadade eller att de avlivas på ett ur djurskyddssynpunkt acceptabelt sätt.
- Om det finns utrustning och utbildning för att avliva djur utan dröjsmål om djuret inte går att behandla eller är så sjukt eller skadat att avlivning krävs. Vem är det som har kunskapen? Finns intyg på utbildning?
- Även om inga djur är sjuka eller skadade vid kontrolltillfället, så be att få se i vilka utrymmen djur som blir sjuka kan tas om hand. För att djuren ska slippa onödig anpassning och omställning till nytt stallklimat bör behandlingsutrymmet ha ett klimat som djuren är vana vid.
- Ett sjukt eller skadat djur kan ha svårare att röra sig än ett friskt djur och behöver därför stor rörelsefrihet och bra golv. I vissa fall bör djuren hållas individuellt, t.ex. djur med bitskador eller andra traumatiska skador. • Om det finns fungerande märkningsrutiner för sjuka eller skadade djur för att kunna urskilja sådana djur.
- Om det finns en effektiv beredskap för medicinsk behandling alternativt avlivning.
- Förekommer sjuka eller skadade djur som inte hålls i separat utrymme (men bör flyttas till ett sådant), som inte fått nödvändig behandling, eller som borde ha avlivats av djurskyddsskäl.

I 4 kap. 1 § djurskyddslagen (2018:1192) anges tydligt att sjuka och skadade djur snarast ska ges nödvändig vård, vid behov av veterinär, alternativt avlivas. I 2 kap.

1 § djurskyddslagen anges också att djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom.

Djuren ska inte behöva flyttas eller hanteras en längre tid än vad som är nödvändigt eller rimligt då de behöver tas omhand. Avlivning kan i många fall vara ett bra alternativ för att skydda djur från onödigt lidande. Avlivning ska utföras då djuret har en allvarlig sjukdom eller skada, som inte kan behandlas utan att djuret utsätts för onödigt lidande. Man ska också avliva djuret i de fall då skadan eller sjukdomen är av lindrigare art men då det bedöms att djuret inte kommer att tillfriskna.

För att undvika att djur får vänta för länge på avlivning ska personalen som har ansvar för djuren ha kunskap om hur de ska bedöma vanligt förekommande tillstånd samt att de ska kontakta veterinär i tveksamma fall. Grundläggande är också att det finns rutiner för hur avlivningen genomförs och att den som ska utföra avlivningen har relevant kunskap. Om avlivningen utförs av egen personal bör man kontrollera hur utrustning för avlivning förvaras, underhålls och hanteras, för att garantera att avlivningen kan genomföras på ett godtagbart sätt. Det ska också finnas korrekta rutiner för hur avlivade djur omhändertas.

För djur som hålls utomhus eller under utomhusliknande förhållanden kan djurets sjukdomstillstånd kräva en förhöjd omgivningstemperatur. Lokal uppvärmning eller andra åtgärder som t.ex. värmelampor eller värmetak i behandlingsutrymme kan godtas förutsatt att djurens behov av termisk komfort säkerställs.

Behandlingsutrymmen bör även vara utformade så att personalens, och i aktuella fall veterinärens, arbete underlättas. Det ska finnas goda möjligheter att undersöka och behandla djur på ett säkert sätt. Det bör också finnas god belysning och gärna tvättmöjligheter i närheten av behandlingsutrymmen. Behandlingsutrymme bör vara placerade och planerade så att det är lätt att ta sjuka eller skadade djur dit, och det kan gärna vara förberett för att underlätta avlägsnande av djur som dör eller avlivas i behandlingsutrymmen.

Om förprovningshandlingar finns ger det information om antal behandlingsutrymmen. Kontrollera om beslutet överensstämmer med hur dessa utrymmen används.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 11. (B) Utrymmen för djuren är utformade och enligt gällande måttföreskrifter

Kontrollen bör omfatta:

- Att utrymmena är minst i enlighet med måttbestämmelserna där sådana finns.

- Att samtliga djur får plats för att utföra naturliga rörelsebehov, ligga ned, vila, inta naturliga sovställningar, fritt sträcka ut kropp, resa sig på ett naturligt sätt och utföra pälsvård.
- Att de arter som hoppar eller reser sig på sina bakben har utrymme att göra det vid alla tillfällen förutom när de befinner sig i utrymmen anpassat för att sova.
- Att utrymmen för djuren är rymningssäkra med öppningar som möjligt gör att man lätt kan ta ut och släppa in djuren.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 12. Föremål och ämnen som kan skada djuren förvaras oåtkomliga för djuren

Kontrollen bör omfatta:

- Att foderförråd hålls stängda och att foder inte förvaras i djurutrymmen. Foder kan i stora mängder utgöra en skaderisk.
- Att skåp finns för förvaring av kemikalier, mediciner etc. är placerade på lämpligt ställe så att djuren inte kan komma åt dessa.
- Att djuren inte kommer åt elinstallationer och fönster.

Päls 13. (B) Kraven på inredningens utformning avseende skaderisker etc. är uppfyllda

Kontrollen bör omfatta:

- Att inredningen är hel och att det inte finns t.ex. utstickande delar som djuren kan skada sig på. Om det finns djurhår som har fastnat i inredningen som kan indikera på att djur har fastnat tidigare.
- Att inredningen är lämpligt utformad och monterad så att den inte hindrar djuren från att röra sig på ett naturligt sätt t.ex. när de ska resa sig eller lägga sig.
- Att inte föremål som kan utgöra skaderisker finns i burarna.
- Att förvaringsutrymme är konstruerade eller uppställda så att djuren inte kan skada varandra genom näten.
- Om minkburarna har nätgolv ska det bestå av rostfri eller plastbelagd tråd eller av galvaniserad järntråd. Nätbotten ska vara stabil och tråden ska ha en sådan kvalitet att djurens tassars inte skadas av den.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 14. Djuren har tillgång till föremål som de kan sysselsätta sig med

Kontrollen bör omfatta:

- Att föremål för sysselsättning till djuren finns i burarna.
- Att rutiner för att byta föremål tillräckligt ofta finns.
- Om det finns djur som visar stereotypier/pälsbitning som indikerar på en stimulansfattig miljö
- Att chinchillor har tillgång till gnagmaterial för att slipa tänderna som exempelvis grenar med bark, pinnar, rötter och/eller hårda fodermedel.

Minkar är mycket nyfikna och undersökande djur som behöver stimulans. Berikning av miljö används för att förebygga att stereotypier utvecklas. Djuren kan väldigt snabbt tappa intresse för vissa föremål. Hur ofta man ska/bör byta föremålen beror på hur djuren använder föremålen. Om minkarnas intresse för föremål avtar snabbt bör man byta dem oftare. Exempel på lämpliga föremål kan vara rör, bollar, grenar, springhjul, lådor, vattenbad eller liknande föremål som stimulerar djuren till lek, tuggning, utforskning och fysisk aktivitet.

Observera djuren genom att ställa dig vid skugghuset närmast intill det skugghus där minkarna som ska observeras hålls, för att undvika aktivitet hos minkarna genom din närvaro. Är djuren inaktiva i buren? Utför de upprepade likformiga rörelser? Hur mycket integrerar de med föremål? (gäller även för punkt 35)

Päls 16. Golv och liggytor har en jämn och plan/halksäker yta

Kontrollen bör omfatta:

- Att golven i pälsdjurens förvaringsutrymmen har en plan yta, är stabil och väl dränerad och är utformade för att minimera skaderisker för djuren.
- Hur underhållet av golv och liggytor sköts?
- Hur djuren rör sig?

Helt vågrät yta är inte detsamma som en plan yta för att vissa lutningar kan förekomma, men det förutsätter att djuren ska kunna förflytta sig på ett säkert sätt.

Päls 17. Kraven kring brandskydd och beredskap vid elavbrott är uppfyllda

Förutsättningar finns för att kunna rädda djuren vid brand.

Kontrollen bör omfatta de punkter nedan som är relevanta:

- När förprövningspliktig åtgärd är gjord i stallet för att avgöra vilket brandskyddskrav som gäller för stallavdelningen.
- Om det finns evakueringsdörrar som enkelt kan öppnas av brandpersonal utifrån.
- Att utgångarna inte är blockerade och vintertid hålls fria från snö.
- Byggnadstekniska lösningar t.ex. brandsäkra väggar, placering av huskroppar, ventilationsanläggningens utformning (dvs. hur sker intag av tilluft sker inte direkt via höskulle, utan inbyggda tilluftskanaler finns) kontrolleras mot förprövningshandlingarna.
- Om uppsamlingsplats finns eller snabbt kan anordnas i närheten av djurstallet/stallarna.

Godtagbar plan finns för upprätthållande av djurskydd vid elavbrott:

Kontrollen bör omfatta:

- Att djurhållaren har upprättat en plan för skötsel av djur vid ett strömavbrott.
- Att planen kan fungera under längre och kortare tidsperiod. Att förutsättningar finns för att upprätthålla ett acceptabelt djurskydd avseende t.ex. ventilation, vattenförsörjning (utfodring och frostskydd), utgödsling och belysning.
- Om eget reservkraftverk finns eller finns lätt tillgängligt på annat sätt.
- Om det finns möjlighet att snabbt koppla in reservkraftverket på gårdens elnät.

Be djurhållaren förklara om och hur reservkraftanläggningen kontrolleras: provkörs aggregatet med jämna mellanrum, förs provkörningar och andra anmärkningar i en driftjournal mm.

Päls 18. (B) Stallet har en luftkvalitet och ett stallklimat som är anpassat till djurslaget och djurhållningsformen.

Denna punkt är endast aktuell för djur som hålls inomhus (chinchillor).

Kontrollen bör omfatta:

- Att det finns tillräckligt med luftintag och frånluftning i form av fläktar, självdragstrummor, öppen nock etc.
- Att ventilationsutrustningen fungerar som den ska (hel, injusterad och ”ren”)
- Att placering av luftintagen ger en godtagbar luftfördelning i stallutrymmet.
- Att luftintagens placering och utformning inte förorsakar drag på djuren i förhållande till ventilationsöppningar, eventuella fläktar, dörröppningar och eventuella fönster.
- Burarnas placering i förhållande till ventilationsöppningar, eventuella fläktar, dörröppningar och eventuella fönster.

Dålig luftkvalitet indikerar bristande ventilation. Luftkvaliteten mäts vid behov genom att mäta ammoniakhalt, koldioxidhalten i stalluften och den relativa luftfuktigheten i stallavdelningen.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 19. (B) Belysning finns så att tillsyn av djuren alltid kan ske utan svårigheter

Kontrollen bör omfatta:

Att det finns fast monterad belysning både i stallar och skugghus. Belysningen måste kunna ge tillräckligt med ljus så att varje djur går att inspektera oavsett tidpunkt på dygnet. Sår eller andra typer av skador på djuren ska kunna upptäckas. Vid inspektion av bolådan kan t.ex. ficklampa användas.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 20. (B) Kravet på ljusinsläpp/belysning är uppfyllt

Kontrollen bör omfatta:

- Att det finns fönster eller andra ljusinsläpp för dagsljus.
- Att både skugghus och stallar har fast monterad belysning.
- Att djuren inte hålls i ständigt mörker eller ständig belysning.
- Att djuren är skyddade mot direkt solljus.
- Att rådande dagsljuslängd inte förändras med hjälp av artificiell belysning.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 21. (B) Buller i stallet har godtagbar nivå och frekvens.

Kontrollen bör omfatta

- Mekaniskt buller från framför allt frånluftsfläktar i inomhusanläggningar.
- Kontrollera bullernivå i djurutrymmena på olika platser i stallet som djuren har tillgång till.
- Kontrollera buller från fläktar genom att mäta vid maxventilation. Kontrollera också varvtalsreglerade fläktar genom att mäta vid olika varvtal.

Mätning av buller görs med ljudnivåmätare. Högt buller från en fläkt kan betyda att bullerdämpning behövs, indikera att den är felaktigt monterad, sliten och behöver renoveras eller bytas ut. Det kan också indikera att någon eller några fläktvingar är skadade eller saknas.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 22. (B) Utfodrings- och vattensystem är utformade, dimensionerade och placerade så att de medger ett lugnt och naturligt intag av foder och vatten.

Kontrollen bör omfatta:

- Att djuren ges möjlighet att äta och dricka i en lugn miljö utan att bli störda eller stressade av andra djur eller människor.
- Om flera djur utfodras tillsammans ska de kunna äta sin mat utan att störas för mycket av de andra djuren. De ska kunna få i sig sin ranson relativt lugnt och utan att bli bortjagade av något annat djur. Kontrollera att dessa aspekter går att uppfylla utifrån djurhållningen.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 23. (B) Djuren ges foder som garanterar en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel

Kontrollen bör omfatta:

- Hur ofta fodergivan beräknas och justeras.

- Att lagring och fodertillverkning på gården håller en hög hygienisk nivå. Mycket viktigt att kontrollera underhåll och skötsel av foderblandare om sådan används.
- Lagringsutrymmens skick och skötsel.
- Om resultat av foderanalys har beaktats.
- Att utfodringen av samtliga minkar sker minst två gånger dagligen när valparna börjar äta av fodret och fram till avvänjning.
- Att chinchillor har tillgång till grovfoder.

Vissa företeelser kan vara svåra att kontrollera vid ett enstaka kontrolltillfälle på gården, t.ex. antalet utfodringstillfällen per dag. Utgå då från vad som går att se vid kontrollen. Tyder allt på att djuren är i normalt hull och får vad de behöver i form av foder och vatten av god kvalitet samt att djuren är i god hälsa kan ”Ja” markeras i checklistan. Avmagring, sjukdomar och dåligt allmäntillstånd kan bero på otillräckligt med foder, undermåligt foder eller till näringssammansättningen obalanserad foderstat.

Använd lukt, syn och känsel vid bedömningen av foder och vatten.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 24. (B) Kraven på fri tillgång till vatten och på vattnets kvalitet är uppfyllda

Kontrollen bör omfatta:

- Att djuren har fri tillgång till dricksvatten och att det finns frostskyddade vattensystem i utomhusanläggningar/skugghus för minkarna. Samtliga djur ska kunna dricka tillräckliga mängder vatten av bra hygienisk kvalitet. Vatten ska alltid finnas obegränsat tillgängligt för samtliga djur.
- Vilken typ av vattentäkt som används och hur vattentäkten är placerad i förhållande till djurstallet/djurstallarna. Detta har betydelse för att bedöma risken för föroreningar.

Gödsel bör inte förekomma vare sig i fodret eller i vattnet. God lukt och smak på vattnet ökar förutsättningarna för att djuren ska dricka en tillräcklig mängd vatten. I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 25. Djurutrymmen rengörs och utgödsas på ett sätt som ger en god hygien och god djurhälsa

Kontrollen bör omfatta:

- Arbetsrutiner för rengöring av stallutrymmen för respektive djurkategori.

- Rengöring av vattensystem, belysningsarmaturer, fönster, stallredskap, ventilationsanläggning inkl. ljudabsorbenter, foderutrymmen, inredning, föremål mm.

Päls 26. Kraven på ströets kvalitet och användningen av strömateriäl i lyor/bolådor är uppfyllda

Kontrollen bör omfatta:

- Att minklyorna är försedda med bomateriäl. Bomateriäl är däremot inte nödvändigt vid stark värme under sommaren.
- Rutiner för tilldelning av bomateriäl.
- Omfattning och mängd så att en bra liggkomfort och god hygien uppnås.

Päls 27. Lyorna/bolådorna samt liggytor hålls rena och torra och är anpassade efter djurslag

Kontrollen bör omfatta:

- Att minsta invändiga utrymmen för bolådan för mink är i enlighet med måttföreskrifter.
- Att minsta invändiga utrymmen för bolådan för chinchilla är i enlighet med måttföreskrifter.
- Rutiner för skötsel av lyor/bolådor.
- Att det finns tillräckligt med strö och att rengöring sker med lämplig intervall så att bolådan har en god hygien.
- Att djuren är torra efter att de legat ner på liggplatsen inne i lyan/bolådan.
- Att bolådans utrymme är enligt gällande mått och att alla djur samtidigt kan inta naturliga viloställningar utan att konkurrens eller aggressivitet uppstår. (se päls 16).
- Att avelshonornas lyor ger honorna utrymme att föda och vårda sina valpar.
- Att bolådans väggar är gjorda av värmeisolerade material.

Att liggplatsen ger djuren en godtagbar liggkomfort och underlaget ger isolering mot avkylning. Värmeförluster från djuren sker till det underlag djuren ligger på och värmeförlusterna kan där vara betydande om underlaget har hög värmeledningsförmåga och låg ytemperatur.

Päls 28. (B) Operativa ingrepp utförs på ett djurskyddsmässigt acceptabelt sätt

Kontrollen bör omfatta:

- Att kraven kring operativa ingrepp följs.
- Att endast behörig personal utför operativa ingrepp.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 29. Kraven som gäller för injektioner är uppfyllda

Kontrollen bör omfatta:

- Att djurägaren ger eventuella injektioner enligt en veterinärs ordination och instruktion.

Vägledning

Det är mycket ovanligt med behandling med injektioner i pälsdjursuppfödning. Mediciner ges oftast på annat sätt. Djurhållaren får dock ge injektioner av läkemedel som en veterinär har ordinerat för det aktuella tillståndet hos det aktuella djuret vid det aktuella tillfället. Injektionerna ska ges enligt veterinärens instruktioner. Detta innebär att djurhållaren inte får initiera behandling på eget initiativ, ge läkemedlet till en annan individ eller på ett annat sätt eller vid ett annat sjukdomstillstånd.

Päls 30. (B) Hormoner och andra ämnen används endast på tillåtet sätt.

Kontrollen bör omfatta:

- Att hormoner och andra ämnen bara ges till djuren i veterinärmedicinskt syfte.
- Att det inte används tillväxtbefrämjande preparat och preparat för pälsmognad, inklusive melatonin.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor

Päls 31. (B) Kravet på att avel inte innebär valpningssvårigheter eller annat lidande är uppfyllt.

Kontrollen bör omfatta:

- Att djur med genetiska defekter inte används på ett otillåtet sätt i avelsarbetet.

- Att inte upprepade betäckningar gör att honorna utsätts för hälsostörningar.
- Hur avelsarbetet bedrivs. Tas hänsyn till egenskaper som främjar vid selektion av avelsdjur?
- Att mycket rädda djur inte används i avel.
- Att elektroejakulation inte används.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 32. Vid avlivning av djur i besättningen görs detta av en person med tillräckliga kunskaper och på ett sätt som är i enlighet med regelverk (L22 + EU Reg. 1099/2009)

Kontrollen bör omfatta:

- Hur sjuka djur som inte går att behandla avlivas.
- Vilka rutiner som finns och vilken utrustning som används vid avlivningen.
- Att det finns möjlighet för visuell inspektion av djuren vid avlivning.
- Att avlivning av pälsdjur sker i närvaro och direkt överseende av en person som innehar ett kompetensbevis för alla förekommande steg i avlivningsprocess och pälsning.
- Att avlivning och pälsning anmäls i förväg till länsstyrelsen (gäller inte för avlivning av enstaka sjuka/skadade djur)
- Att avlivning och pälsning sker avskilt och på så sätt att andra djur inte störs.

Päls 33. (B) Mekanisk ventilerade stallar har nödventilation.

Kontrollen bör omfatta:

- Att det finns nödventilation (t.ex. öppningsbara fönster och dörrar) i mekaniskt ventilerade stallavdelningar.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 34. Stämmer det att inga övriga brister upptäcktes vid kontrollen?

Här kan du skriva ner sådana brister du har noterat, men inte kunnat hitta någon lämplig punkt i checklisten att fylla i bristen på.

Päls 35. Kravet på besök av veterinär och etolog uppfylls

Kontrollen bör omfatta:

- Att journaler från minst två veterinärbesök årligen finns.
- Att minst ett av veterinärens besök sker under våren då honorna har valpar.
- Vilka rutiner som finns (för att kontakta veterinären) vid onormalt hög andel sjukdoms- eller dödsfall hos djur.
- Att etolog besöker anläggningen minst en gång årligen.
- Från samtal med djurägaren bör man få information om en etolog har varit på besök, vilka råd som har getts och om det framkom behov av åtgärder.

Päls 36. Minkarnas klor inspekteras regelbundet och klippas vid behov

Kontrollen bör omfatta:

- Att minkarnas klor är av rimlig längd.

Långa eller felväxta klor kan hämma minkarnas naturliga rörelse, vara smärtsamt eller utsätta minkar för skada. Att inspektera och klippa klorna bör göras när minkar ändå hanteras.

Päls 37. Finns det tecken på betydande nivåer av stereotypier eller annat onormalt beteende.

Kontrollen bör omfatta:

- Att det finns rutiner för att övervaka förekomst av stereotypier.
- Vilka åtgärder används/finns för att fastställa och åtgärda orsaken.

Stereotypier är repetitiva, relativt likformiga sekvenser av rörelse som saknar funktion och de förekommer vid alla typer av djurhållning. Man ska hålla djuren under sådana förhållanden att stereotypier förebyggs och så långt som möjligt inte utvecklas. Stereotypier hos farmuppfödda minkar förekommer mest före utfodring och under vinterhalvåret. Resterande delen av året är förekomsten av stereotypier låg. För att ett beteende ska klassas som en stereotypi ska djuret utföra samma rörelse tre gånger i rad som t.ex. pendling (går över golv från ena änden till andra änden av buren), upprepade rörelser in i och ut ur lyan, vertikal rörelse med huvudet där minken har två, tre eller alla ben på burgolvet, akrobat (springande rörelse över golv-vägg-tak), vertikalt cirklande (cirkelrörelse golv-vägg-tak-vägg) etc.

Päls 38. Finns det en åtgärdsplan som ska genomföras

Kontrollen bör omfatta:

- Att åtgärdsplan som tagits fram i samarbete med en veterinär och etolog för att åtgärda problem med betydande nivåer av stereotypier följs.

Päls 39. Djuren är vana vid människor

Kontrollen bör omfatta:

- Att det finns rutiner vid hantering av djur

Be djurägaren visa hur djuren hanteras vid t.ex. pälskontroll eller liknade. Djuren bör inte visa aggressivitet eller rädsla vid en sådan hantering.

Päls 40. Förekommer plockning av päls från levande pälsdjur

Kontrollen bör omfatta:

- Om djurens pälsar uppvisar ojämna partier till följd av att missfärgade pälspartier ryckts bort eller avlägsnats på ett annat sätt.

Päls 41. Avvänjning av djur görs i enligt med regelverk

Kontrollen bör omfatta:

- Att minkvalpar avvänjs tidigast vid åtta och senast vid tio veckors ålder.
- Att minkvalparna inte hålls enskilt.
- Att högst ett ungdjur hålls tillsammans med moderjuret efter avvänjning.
- Att chinchillas ungar avvänjas tidigast vid 8 veckors ålder.
- Att det finns journalföring om avvänjning av chinchillas ungar skedde tidigare.

Päls 42. (B) Det finns journaler över läkemedelsanvändningen för minst fem år tillbaka samt antalet dödsfall i besättningen för minst tre år tillbaka i tiden

Kontrollen bör omfatta:

- Att det finns minst fem års sparad korrekt dokumentation över veterinärmedicinska behandlingar och läkemedelsanvändning räknat från det datum då läkemedlet har tillförts det enskilda djuret.
- Att det finns minst tre års sparad dokumentation över antalet djur som hittats döda respektive avlivats i djurbesättningen.

Vägledning

Främsta syftena med kravet på läkemedelsjournal är livsmedelssäkerhet och djurskydd. Om det påvisas rests substanser av läkemedel eller felbehandlade djur ska man kunna gå tillbaka och via journalen kontrollera hur och vilket medel som har tillförts enskilda djur eller grupper. Journalen ska innehålla uppgifter om:

- Djurets eller djurens identitet eller annan beskrivning av vilket eller vilka djur som har behandlats.
- Datum för behandlingen.
- Diagnos eller orsak till behandlingen.
- Läkemedlets namn och dosering
- Behandlingstidens längd
- Namn på den föreskrivande veterinären.

Det finns inget lagkrav på att djurhållaren ska använda en viss sorts blankett eller journal. Kravet på dokumentation kan därför uppfyllas genom att veterinärens besöksjournal sparas, under förutsättning att den innehåller de begärda uppgifterna. Oavsett hur uppgifterna dokumenteras så är det viktigt att uppgifterna är läsliga och sparas på gården i minst fem år. Det är lämpligt att dokumentationen sparas i kronologisk ordning. Antalet djur som dör i besättningen samt anledningen till dödsfallen ska dokumenteras och sparas i minst tre år.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 43. (B) Minkarna hålls i etagebur

Kontrollen bör omfatta:

- Om minkarna hålls i bur ska de hållas i etagebur.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 44. Hålls öppningar i etageburar stängda under tillåten period

Kontrollen bör omfatta:

- Att öppningen till den övre delen får hållas stängd bara under perioden då ungarna är 0 till 4 veckor gamla.

Päls 45. Kravet på placering av etagebur uppfylls

Kontrollen bör omfatta:

- Att etageburar inte är placerade ovanpå varandra.

Päls 46. Kraven på ligghylla uppfylls

Kontrollen bör omfatta:

- Att ligghylla finns i båda våningar i burar för avvanda minkar.
- Att ligghylla är utformad så att djuren kan iaktta omgivningen.
- Att den totala hyllarean ger möjlighet att alla djur samtidigt kan inta en naturlig viloställning.
- Att utrymme för chinchillor har minst två hyllor i olika höjd.

Päls 47. Infångning eller flyttning av djur sker enligt regelverket.

Kontrollen bör omfatta:

- Vilka rutiner som finns för att fånga in djur som har kommit lösa ur sina utrymmen.
- Vilka rutiner som finns för kontroll av fällor.
- Att kontroll av fällor sker med högst 12 timmar intervall.
- Vilka rutiner finns för flyttning av djuren.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 48. Används fixeringsutrustning endast när det är nödvändigt

Kontrollen bör omfatta:

- På vilket sätt och i vilken omfattning används fixeringsutrustning.

Päls 49. (B) Kravet på rörelsefrihet för chinchillor uppfylls.

Kontrollen bör omfatta:

- Att polygamkrage eller liknande föremål som begränsar chinchillas rörelsefrihet inte används.

I kontrollpunkten ingår grundvillkor.

Päls 50. Anläggningens utformning skyddar djur mot störningar.

Kontrollen bör omfatta:

- Att anläggning för pälsdjur är utformad på det sättet att så att buller, föroreningar eller andra yttre faktorer inte stör djuren.
- Att skugghus och stall för minkarna är konstruerade på sådant sätt att minkarna är skyddade mot starkt värme eller ogynnsamma väderförhållanden.

Päls 51. Chinchillor har tillgång till sandbad

Kontrollen bör omfatta:

- Att chinchillorna minst en timme dagligen ges tillgång till ren och finkornig sand för pälsvårdande sandbad.

Päls 52. Reducerad utfodring sker i enlighet med regelverk

Kontrollen bör omfatta:

- Att reducerad utfodring av minkar inkommer innan parning och då i högst 8 dagar och med högst 20 % av underhållsbehov.
- Att mer energifattiga foderblandningar används mellan 1 december och 1 april.

Päls 53. Kravet på hållning av minkar följs

Kontrollen bör omfatta:

- Att det inte finns två vuxna djur i samma bur, med undantag för avelsdjur under parning

Päls 54. Anläggningen är förprövad och godkänd vid slutbesiktning

Kontrollen bör omfatta:

- Är nuvarande utformning av stallet/djurutrymmet godkänd vid förprövningsbesiktningen eller vid en efterhandsprövning?

- Används stallet/djurutrymmet på sådant sätt som den godkänts för vid förprövningsbesiktningen eller vid en efterhandsprövning eller har något ändrats eller byggts om?

Vägledning

Inför kontrollen är det viktigt att veta vilket utförande som stallet vid förprövningen har godkänts för och under vilka förutsättningar i övrigt som godkännandet grundar sig på, t.ex. vad gäller djurslag, djurkategori eller djurantalet. Med god kännedom om detta minskas t.ex. risken att krav ställs som står i strid med beslut som fattats vid förprövningen eller förprövningsbesiktningen. Det minskar också risken att ytterligare krav ställs rörande sådant som skulle ha beaktats vid själva förprövningen, d.v.s. i det fall det föreligger ett så kallat gynnande förvaltningsbeslut.

För att få tillräcklig kännedom om den aktuella gården så bör en noggrann genomgång göras av gårdens förprövningshistorik och aktuella förprövningshandlingar. Vid en sådan genomgång bör särskilt observeras om förprövningsbesiktning har skett av förprövade stallar och djurutrymmen. Detta eftersom det inte är ovanligt att stalllets slutliga utförande eller användning skiljer sig jämfört med de förutsättningar som gällde på förhand, d.v.s. vid förprövningen. Vad som godkänts vid förprövningsbesiktningen är därför av största vikt att känna till vill djurskyddskontrollen. Om förprövningsbesiktning inte har gjorts bör en sådan samordnas med djurskyddskontrollen.

- Kryssa "ej aktuellt" i checklistan om stallet/djurutrymmet inte omfattats av kravet på förprövning.
- Kryssa "nej" i checklistan om stalllets/djurutrymmets nuvarande utformning eller användning omfattats av kravet på förprövning men inte har förprövats.

I dessa fall bör ärende om efterhandsprövning enligt 6 kap. 2 § djurskyddslagen samt ärende om särskild avgift enligt 10 kap. 1 och 4 §§ djurskyddsförordningen initieras. (Observera att efterhandsprövning endast gäller för förprövningspliktiga åtgärder som skett efter den 1 januari 2004.)

- Kryssa "ja" i checklistan om stalllets/djurutrymmets nuvarande utformning och användning stämmer överens med vad som godkänts vid förprövningsbesiktningen eller vid efterhandsprövning.

Om förprövningsbesiktning har skett men utformningen eller användningen av stallet/djurutrymmet avviker från vad som godkänts vid besiktningen ska du:

- Kryssa "ja" i checklistan om konstaterade avvikelser ändå är godtagbara.
- Kryssa "nej" i checklistan om konstaterade avvikelser inte är godtagbara.
- Kryssa "ej kontrollerat" i checklistan om bedömning inte kan göras.

Om stallets/djurutrymmets nuvarande utformning och användning godkänts vid förprovning men inte slutbesiktigats bör om möjligt kontroll tillika slutbesiktning göras av att stallets utformning och användning är i enlighet med förprövningsbeslutet eller i övrigt kan godtas.

- Kryssa "ja" i checklistan om så är fallet eller om konstaterade avvikelser är godtagbara.
- Kryssa "nej" i checklistan om konstaterade avvikelser inte är godtagbara.
- Kryssa "ej kontrollerat" om sådan kontroll eller slutbesiktning inte kan göras.